

Kes ja kuidas hakkab väärtustama haridust?

*Kes leiva jaoks õpib,
see südant ei saa,
ei saa
kahte jumalat teenida
korraga.*

Juhan LIIV

Me oleme kõik oma aja lapsed. See pedagoogide põlvkond, kelle praegu on aastaid 40—50, on läbi teinud igasugused suunad ja tuuled, moed ja meetodid. Tulemus peaks olema ju üpriski tõhus. Kõik on justkui järele proovitud, läbi tehtud. Miks me siis ikka ja jälle räägime nigelatest teadmistest, hallidest isiksustest ja vaimsuse vähikäigust? Suurte taudide, sõdade ja katastroofide ajal on paljud inimesed omatahtsi pöördunud kiriku kui hingetohtri poole. Praegu on ka see tee vabalt valla. Kas aitab?

Tihti igatseme taga vanu aegu, kus õpetajaid austati ja kardeeti. Aga sel ajal austati ka oma vanemaid, teisi inimesi, loomi, linde, lilli. Kas ei alga meie haige ühiskonna hädad just sealt, kus me kaotame austuse teise elusolendi vastu, siisamast ka iseenda vastu? Paraku on ju pedagoog seesama inimene, «homo», kes tahab olla ka omamoodi «sapiens».

Tuletame meelde, et veel sajandi algul olid guvernandid, kelle palk oli küll väike, kuid kes siiski pidasid lugu endast, oma ametist ja ka õpilastest. See oli kastiteadvus, mis hoidis neid kõrgemal ka oma leivavanematest, uhkus ja õigus olla keegi. Asjatu virisemine oma armetust prestiižist ju ei aita, küll aga tekitab pideva stressi. Olme? Olme on ilmetu ja hall, aga ei tule ju keegi meile seda paremaks tegema, kui me ise ei tee. Me elame kõik just täna, sellessamas ajas ja ruumis. Kõige hea ja halvaga. Ei ole keegi kunagi elanud pidevalt ja pikka aega heleroos-
sas lõhnavas paradiisis, ja pika-
peale tüütaks see vist igauhe
meist hirmsasti ära. Ei ole üks-
ki hea tulnud kergesti kätte ja
kui ka juhuslikult on tulnud,
kaob ta kiiresti.

Vahest jõuaksime jälle elu kui
niisuguse väärtustamiseni, oma-
enda hinge harimiseni, eks siit al-
ga tee ka teadmiste väärtusele.
Terve hing on siiski palju suu-
rem hüve kui ideaalne olme. En-

dast lugupidav ja tasakaalukas
inimene oskab ka paremini kasu-
tada nii oma kui rahva vara ja
rikkusi.

Vahest oleks teinekord toredam
naeratada ja ka meile naerata-
taks vastu. Veel mõned aastad
tagasi olime sunnitud naerata-
ma sfinksinaeratust igat seltsi
utoopilistele ja udustele tähte-
dele, mis mingil kombel ei jõud-
nud meie maiste ajudeni. On
ülil aeg lasta pilk oma varvaste
ette ja märgata meespead või
sügisel asfalti lõhkuvat igimuld-
set šampinjoni.

Rotid põgenevad hukkuvalt
laevalt. Meie koolimajadest on
peaaegu jäagitult kadunud
meesinimesed. Kas keegi kaju-
taks ette kooli, kus «poeglaste
tööõpetust» (koolitermin) annaks
naisõpetaja? Aga kui see võrd-
õiguslikkuse vanker oleks veel
veidi aega niisama libedalt eda-
si laskunud, siis oleks selline
fenomen ka meie sajandil teoks
saanud.

Pedagoogi palk ei tule kergelt.
Kõrvaltvaataja arvab, et õpeta-
ja koormus on väike, kõigest 18
—20 tundi nädalas. Mis see siis
ikka ära ei ole! Paraku on aga
asi nii, et õpetaja töötab 24 tun-
di ööpäevas. Ajuga. Muidugi, kui
ta on õpetaja. Koolis töötavad ka
tükitöölised, see pole saladus.
Ainult et erand kinnitab reeglit.

Lõputult on viimasel ajal rää-
gitud hariduse ja harituse väärtus-
tamisest, koolide häbelikust
ainelisest baasist jne. Kõik on ju
omamoodi õige, ainult et kas
kuulutame siis välja inimlikkuse
boikoti selle kuupäevani anno...
mil meie pankrotis ühiskond ja
majandus suudab haritlase palka
tõsta? Vahest alustame ise sel-
lest, mis meile jõukohane, austame
ja väärtustame end iseenda
ja selle läbi ka teiste silmis?
Läheme lihtsalt ühel hommikul
tööle teadmise, et meil on täna
ainult viis tundi, nii lastele kui
meile meeldivat, sest nii on vaja.

Eha KORKUS,

**Mäetaguse 9-klassilise kooli
direktor**